

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο του αποσπάσματος σε 80-100 λέξεις, χωρίς δικά σας σχόλια.

Στο συγκεκριμένο κείμενο ο συντάκτης διατυπώνει τους προβληματισμούς του αναφορικά με την κακοποίηση της ελληνικής γλώσσας από τους φυσικούς ομιλητές της. Διαπιστώνει την αδυναμία των νέων Ελλήνων να εκφραστούν με ακρίβεια στη γλώσσα τους, παρά τον αναμφισβήτητο πλούτο, την ανεκτίμητη προσφορά και το παγκόσμιο ενδιαφέρον που εξακολουθεί αυτή να προκαλεί διεθνώς. Αποδίδει τις αιτίες αυτής της αδυναμίας στις ανεπάρκειες του εκπαιδευτικού συστήματος καθώς και στην έκπτωση του σύγχρονου δημοσιογραφικού λόγου. Προτείνει την ενδυνάμωση του ενδιαφέροντος για τη γλώσσα μέσα από τη συστηματικότερη εκμάθηση αυτής στις φάσεις της διαμόρφωσής της, με την κινητοποίηση πρωτίστως του πνευματικού κόσμου της χώρας.

B.1. Να αναπτύξετε σε μια παράγραφο 80-100 λέξεων την άποψη: *Όταν λες «αγαπώ τη γλώσσα μου», σημαίνει ότι την αγαπάς τη γλώσσα σε όλη την έκτασή της. Συνεπώς, δεν χρησιμοποιείς μόνο ένα μέρος της, αυτό που μπορεί να σε εξυπηρετήσει.*

Η επίδειξη ενδιαφέροντος και αγάπης για την εθνική γλώσσα καταδεικνύονται μέσα από τη συστηματικότερη σπουδή και εκμάθηση αυτής. Σε μια τέτοια αντίληψη, η προσέγγιση αυτού του πολύτιμου, ιδίως για τους Έλληνες πολιτισμικού στοιχείου, θα πρέπει να γίνει στη μεγαλύτερη δυνατή έκταση και στο μεγαλύτερο δυνατό βάθος. Αυτό σημαίνει μελέτη της γλώσσας σε όλες τις φάσεις της διαμόρφωσής της, την ομηρική, την κλασική, την ελληνιστική, τη βυζαντινή, την καθαρεύουσα. Σημαίνει όμως και βαθύτερη και επιμελέστερη σπουδή της νέας, της σύγχρονης ελληνικής, όχι μόνο στον βαθμό που θα εξυπηρετεί άμεσα και αποκλειστικά χρηστικές ανάγκες, όχι μόνο στο βαθμό που θα διευκολύνει μια στοιχειώδη επικοινωνία, αλλά και σε εκείνο το μέρος της που αναδεικνύει πολιτισμό, αξίες, ήθος, παιδεία, ανθρωπιστική γνώση.

B.2.α. Να παρουσιάσετε τη δομή της 3ης παραγράφου (Και οι εφημερίδες έχουν την ευθύνη τους ... σε γλωσσικό κατάντημα). Επίσης, να γράψετε τους τρόπους ανάπτυξης αυτής.

Δομή της 3ης παραγράφου

Θεματική πρόταση: *Και οι εφημερίδες ... υποβάθμιση.*

Σχόλια - λεπτομέρειες: *Κατεβάζουν το γλωσσικό τους επίπεδο ... συγκέντρωση αλαλαζόντων φιλάθλων.*

Πρόταση - κατακλείδα: Ο τύπος βρίσκεται σε γλωσσικό κατάντημα.

Η παράγραφος αναπτύσσεται με **παράδειγμα** και **σύγκριση - αντίθεση**.

Ο συντάκτης, θέλοντας να αποδείξει τη σημαντική λειτουργία του τύπου στην εξοικείωση του αναγνώστη με ποιοτικά αναγνώσματα, επικαλείται ως παράδειγμα την εφημερίδα *Καθημερινή* και δύο από τους σημαντικότερους δημοσιογράφους της, τον ιδρυτή της Γ. Βλάχο και τον διευθυντή της Αιμ. Χουρμούζη.

Επίσης, συγκρίνει την ποιότητα του δημοσιογραφικού λόγου προγενέστερων περιόδων με την ποιότητα των σημερινών, διαπιστώνοντας την ανωτερότητα και την παιδευτική λειτουργία του πρώτου σε αντίθεση με την έκπτωση του δεύτερου.

B.2.β. επιπλέον (1^η παραγρ.), **εντούτοις** (2^η παραγρ.), **σήμερα** (3^η παραγρ.), **συνεπώς**, **Με άλλα λόγια** (6^η παραγρ.) : ποια νοηματική σχέση εκφράζει καθεμιά από αυτές τις εκφράσεις;

επιπλέον: προσθήκη ιδέας

εντούτοις: αντίθεση

σήμερα: χρονική σχέση (το παρόν)

συνεπώς: συμπέρασμα

με άλλα λόγια: επεξήγηση

(Δες και σχολικό βιβλίο, σελ. 248)

B.3. Να γράψετε τα συνώνυμα των ακόλουθων λέξεων, χωρίς να αλλάζει το νόημα του κειμένου: *άψογα* (2^η παραγρ.), *αρμόζουν*, *κατάντημα* (3^η παραγρ.), *εξυπηρετήσει*, *συνδρομή* (6^η παραγρ.).

Συνώνυμες λέξεις

άψογα: άριστα

αρμόζουν: ταιριάζουν

κατάντημα: παρακμή, έκπτωση, εκφυλισμός

εξυπηρετήσει: διευκολύνει

συνδρομή: βοήθεια, αρωγή

Γ. Στο κείμενο που διαβάσατε ο συντάκτης επισημαίνει την αδυναμία των εφήβων να χρησιμοποιήσουν με σωστό τρόπο την ελληνική γλώσσα. Επίσης, σε αρκετές περιπτώσεις οι έφηβοι χρησιμοποιούν εκφράσεις αργκό κατά τη γραπτή και την προφορική τους επικοινωνία. Σε κείμενό σας, που θα φιλοξενηθεί στο ηλεκτρονικό ημερολόγιο του σχολείου σας (blog), αναφέρετε λόγους για τους οποίους οι νέοι επινοούν τους δικούς τους τρόπους γλωσσικής επικοινωνίας. Επίσης, αναφερθείτε στους τρόπους με τους οποίους θα ήταν δυνατόν να ενισχυθεί η γλωσσική παιδεία των νέων (400-500).

Προσφώνηση

Πρόλογος (ενδεικτικά): Αναφορά στη συνήθεια των νέων να επινοούν και να ενσωματώνουν στο λεξιλόγιό τους εκφράσεις αργκό και να τις χρησιμοποιούν στην επικοινωνία μεταξύ τους, είτε στον προφορικό λόγο είτε στο γραπτό, στην αποστολή ηλεκτρονικών μηνυμάτων με τα κινητά τους τηλέφωνα (SMS) είτε στους διαδικτυακούς τόπους συνάντησης (chat rooms).

α) Λόγοι για τους οποίους οι νέοι υιοθετούν δικούς τους τρόπους γλωσσικής επικοινωνίας.

- Η προσπάθεια διαμόρφωσης προσωπικής και κοινωνικής ταυτότητας. Στην προ-εφηβική και την εφηβική περίοδο ο άνθρωπος ολοκληρώνει, δύσκολα μερικές φορές, την προσωπική του ταυτότητα. Η ιδιότυπη γλώσσα που υιοθετείται τότε είναι ένα επιπλέον μέσο εδραίωσης της ταυτότητας αυτής.
- Η επιθυμία να καταδειχθεί ότι οι νέοι-έφηβοι ανήκουν σε μία ηλικία με δικά της-ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, ενδιαφέροντα και αξίες, που διαφέρει τόσο από την παιδική όσο και από την ενήλικη περίοδο.
- Η επιδίωξη διαφοροποίησης από τον κόσμο των ενηλίκων, επιδίωξη που επιχειρείται και με άλλους τρόπους. Η απόρριψη

κατεστημένων τρόπων και προτύπων συμπεριφοράς, τάσεις που γενικότερα χαρακτηρίζουν την εφηβεία, εκφράζεται με την υιοθέτηση ιδιότυπων τρόπων έκφρασης και γλωσσικά.

- Η ανατρεπτικότητα και ο ριζοσπαστισμός, τάσεις που χαρακτηρίζουν διαχρονικά τη νεότητα. Ακόμα και η πρόθεση διακωμώδησης, ειρωνείας καταστάσεων ή προσώπων που ενοχλούν ή η πρόκληση μιας ισχυρής εντύπωσης.
- Η επιρροή από τη φιλική συντροφιά. Οι κοινωνικές συναναστροφές των νέων είναι στενότερες από εκείνες των ενηλίκων, γεγονός που εντείνει την πίεση γλωσσικής συμμόρφωσης με την παρέα.
- Η εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες, την ορολογία και τις αργκό του διαδικτύου και των ηλεκτρονικών παιχνιδιών.
- Τα Μ.Μ.Ε., από τα οποία οι νέοι δανείζονται (αλλά και δανείζουν) εκφράσεις και γλωσσικά πρότυπα.
- Η παγκοσμιοποίηση της πληροφορίας, του πολιτισμού, η οποία ως γλωσσικό της όχημα χρησιμοποιεί την αγγλική γλώσσα και την αγγλική αργκό.
- Η διάθεση πειραματισμού, παιχνιδιού και εκδήλωσης γλωσσοπλαστικών ικανοτήτων.

β) Τρόποι με τους οποίους είναι δυνατόν να ενισχυθεί η γλωσσική παιδεία των σύγχρονων νέων.

- Καίρια είναι η συμβολή του εκπαιδευτικού συστήματος, το οποίο οφείλει:
 - α) να δίνει μεγαλύτερη έμφαση στη διδασκαλία γλωσσικών μαθημάτων, παρακολουθώντας την ελληνική γλώσσα στη διαχρονική της παρουσία και στις διάφορες φάσεις εξέλιξής της,
 - β) να δίνει ιδιαίτερη σημασία στο μάθημα της λογοτεχνίας, το οποίο εκτός από ενδυνάμωση της γλωσσικής παιδείας, καλλιεργεί και την ευαισθησία των νέων,

γ) να αναθέτει στους μαθητές την εκπόνηση εργασιών που να απαιτούν προσωπική έρευνα, εμπάθυση και κριτική ικανότητα,

δ) να επιζητεί, με τη μορφή γραπτών ή προετοιμασμένων προφορικών εργασιών, τη διατύπωση προσωπικής άποψης, τεκμηριωμένης με κατάλληλη επιχειρηματολογία ή την ανασκευή συγκεκριμένης άποψης,

ε) να ενθαρρύνει την εξω-σχολική ανάγνωση, ενδυναμώνοντας την επιθυμία για γνώση και την αγάπη για το βιβλίο.

- Σημαντική είναι, επίσης, και η συμβολή των Μ.Μ.Ε., έντυπων ή / και ηλεκτρονικών, τα οποία:

α) μπορούν να καλλιεργούν και να ενισχύουν την αγάπη των νέων για τον πολιτισμό (γενικότερα) και τον λόγο (ειδικότερα) μέσα από προσεγμένες παραγωγές (λ.χ. εκπομπές λόγου, βιβλίου, τέχνης και έκφρασης) ή ειδικές εκδόσεις (περιοδικά, επιθεωρήσεις) που ως αντικείμενό τους έχουν τη λογοτεχνία και τη γλώσσα,

β) μπορούν να υποστηρίζουν πρωτοβουλίες που ως στόχο τους έχουν την προώθηση του πολιτισμού και της γραπτής δημιουργίας (λ.χ. εκθέσεις βιβλίου, επιμορφωτικά σεμινάρια).

- Η συνεισφορά των εκδοτικών οίκων στην έκδοση ποιοτικών βιβλίων κάθε είδους, ελκυστικών για το ευρύ κοινό αλλά και χρηστικών βιβλίων, γραμματικών, συντακτικών, λεξικών, που αποδεικνύονται πολύτιμα εργαλεία στην ανακάλυψη της ελληνικής γλώσσας και στη σωστή χρήση αυτής.

- Η ευθύνη της οικογένειας, η οποία καλό θα ήταν να παροτρύνει τα παιδιά από τις μικρές ηλικίες τους στο διάβασμα. Αυτό είναι δυνατόν να επιτευχθεί:

α) με την αγορά βιβλίων και άλλων ποιοτικών εντύπων και την ανάγνωσή τους, με συχνές επισκέψεις σε βιβλιοπωλεία και εκθέσεις βιβλίου,

β) με το παράδειγμα των ίδιων των γονέων, που θα έχουν την ανάγνωση ως μία από τις προσφιλείς τους ασχολίες.

- Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών (και) στους τομείς της γλωσσικής διδασκαλίας και της βαθύτερης ανακάλυψης της

γλώσσας. Στους τομείς αυτούς οι δυνατότητες εφαρμογής πρωτοποριακών μεθόδων είναι πολλές και ιδιαίτερα ελκυστικές για τους νέους.

- Το προσωπικό ενδιαφέρον κάθε νέου για συνεχή εξάσκηση και βελτίωση στη γλωσσική έκφραση, για ανάγνωση βιβλίων και ποιοτικών εντύπων, για την παρακολούθηση της γενικότερης πολιτιστικής κίνησης του τόπου του.

Επίλογος (ενδεικτικά). Η γενικευμένη χρήση των νεανικών αργκό σαφώς δεν απειλεί τη φυσιογνωμία της ελληνικής γλώσσας, μιας γλώσσας με μεγάλο πλούτο και τεράστια παράδοση. Η διαπίστωση αυτή, όμως, δεν σημαίνει ότι οι σημερινοί νέοι δεν πρέπει να ενδιαφέρονται για τη γλωσσική τους παιδεία και την εκφραστική τους ικανότητα.

Αποφώνηση

